

Μάθημα/Τάξη:	Αρχαία Προσανατολισμού Γ' Λυκείου
Κεφάλαιο:	Εφ' όλης της Ύλης
Ονοματεπώνυμο Μαθητή:	
Ημερομηνία:	05/01/2017
Επιδιωκόμενος Στόχος:	80/100

Γνωστό κείμενο

Σημείον δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἕξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν ἢ λύπην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωματικῶν ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθόμενος ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαίρων ἢ μὴ λυπούμενός γε ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός. Περὶ ἡδονᾶς γὰρ καὶ λύπας ἐστὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα. Διὸ δεῖ ἤχθαι πῶς εὐθὺς ἐκ νέων, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν, ὥστε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷς δεῖ· ἢ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐστίν.

Ἠθικά Νικομάχεια, 6

Στην πραγματικότητα, αρχίζουν από την παιδική ηλικία να διδάσκουν και να νουθετούν, συνεχίζοντας για ὅλη τη ζωή. Αμέσως μόλις αρχίσει να καταλαβαίνει ἓνα παιδί τι του λένε, και η παραμάνα του και η μητέρα του και ο παιδαγωγός του και ο ἴδιος ο πατέρας του αγωνίζονται γι' αυτό το πράγμα, για το πῶς δηλαδή θα βελτιωθεί το αγόρι, διδάσκοντάς το για κάθε του πράξη και για κάθε του λόγο και εξηγώντας του ὅτι αυτό είναι δίκαιο και το ἄλλο ἀδικο, και ὅτι αυτό είναι καλό και το ἄλλο αἰσχρό, και αυτό ὄσιο και ἐκεῖνο ἀνόσιο, και ὅτι αυτά πρέπει να τα κάνεις και αυτά να μην τα κάνεις. Κι ὅταν ἀκούει με τη θέλησή του, πάει καλά. Εἴαν ὅμως δεν υπακούει, τότε, με τις ἀπειλές και τα χτυπήματα το "ισιώνουν", σαν δέντρο που λυγίζει και γέρνει. Κι ὕστερα, ὅταν το στέλνουν στους δασκάλους, δίνουν ἐντολή να ἐπιμεληθεῖ ὁ δάσκαλος περισσότερο τὴν *εὐκοσμία* των παιδιῶν, παρά τα γράμματα και τη μουσική. Και οἱ δάσκαλοι ἄλλωστε γι' αυτό φροντίζουν κυρίως. Και μόλις τα αγόρια μάθουν τα γράμματα και είναι σε θέση στο ἐξῆς να καταλάβουν ἓνα γραπτό κείμενο, ὅπως μέχρι τώρα καταλάβαιναν τον προφορικό λόγο, τα βάζουν, καθισμένα στα θρανία τους, να διαβάζουν δυνατὰ τα ποιήματα των μεγάλων ποιητῶν και τα ἀναγκάζουν να μάθουν ἀπέξω αυτά τα ἔργα, στα ὁποῖα ὑπάρχουν πολλές συμβουλές, ἀλλά και ἀναλύσεις για τα πράγματα, και *ἔπαινοι* και *ἐγκώμια* για τους ἀρχαίους ἥρωες, προκειμένου το αγόρι να θελήσει να τους μιμηθεῖ και να ἔχει διάθεση να γίνει παρόμοιος. [...]

Πρωταγόρας, 7

Παρατηρήσεις

- 1) Να μεταφραστεί το ἀπόσπασμα. **Μονάδες 10**
- 2) Σύμφωνα με τον Ἀριστοτέλη, ἀκόμη κι αν ἓνας ἄνθρωπος δεν οργίζεται εὐκόλα αυτό δε σημαίνει ὅτι είναι πράος. Ποια είναι η προϋπόθεση γι' αὐτόν τον χαρακτηρισμό;

Μονάδες 10

- 3) Ποιος είναι ο ρόλος των συναισθημάτων σύμφωνα με τον Αριστοτέλη στο παραπάνω απόσπασμα;
Μονάδες 10
- 4) Ποιος ρόλος αποδίδεται στην παιδεία σύμφωνα με τον Αριστοτέλη και τον Πλάτωνα;
Μονάδες 10
- 5) Τι πίστευε ο Πλάτωνας για τον Αριστοτέλη ως μαθητή της σχολής του και πως το εξέφραζε;
Μονάδες 10
- 6) Να βρεθούν ετυμολογικά συγγενείς λέξεις των : δεοντολογία, αρτιος, σχεδόν, διαμονή, επαχθής, πραγματικότητα, πρόφαση, καταδρομικό, τελεσίδικος, δημοτικός.
Μονάδες 10

Άγνωστο κείμενο:

ὁ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· [28] ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενότατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιάν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἠθέλησεν, ἡγούμενος τὴν διατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσσεσθαι· [29] ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ φύσει πεφυκότα καὶ τὰ θεῖα πράγματα καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάττης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι, ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλησποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω, ὑφισταμένου οὐδενός, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ ἐκόντων προδιδόντων. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι·

ΛΥΣΙΑΣ, ἘΠΙΤΑΦΙΟΣ ΤΟΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ, 28-29

Παρατηρήσεις:

- 1) Να αποδοθεί στα νέα ελληνικά το παραπάνω απόσπασμα (**20 μονάδες**)

- 2) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

A)

διαβιβάσαι : *απαρέμφατο μέλλοντα*

ἐποιήσατο : *ουδέτερο μετοχής ενεστώτα*

προδιδόντων : *γ ενικό ευκτικής ενεστώτα*

διεφθαρμένοι : *α ενικό αορίστου*

ἀμύνασθαι : *απαρέμφατο μελλοντα*

B)

μέγιστον : *ιδίος τύπος στον συγκριτικό βαθμό*

πράγματα : *δοτική ενικού*

πλοῦν : *ονομαστική πληθυντικού*

τὸν Ἄθω : *γενική ενικού*

ἐκόντων : *ονομαστική ενικού*

(μονάδες 10)

- 3) A) Να χαρακτηριστούν συντακτικώς οι υπογραμμισμένοι τύποι του κειμένου

B) ἐξὸν, ἡγούμενος : αφού αναγνωριστούν οι μετοχές, να αναλυθούν στις αντίστοιχες προτάσεις.

Μονάδες 10